

INTERVIEW MET PROF. DR. SARA KINSBERGEN EN FREDERIQUE BEEN MSC

Aan het begin van dit jaar is Radboud Universiteit Nijmegen wetenschappelijk onderzoek gestart naar de rol van identiteit in het aangaan van gelijkwaardige partnerschappen. Een thema dat Prisma, als koepel van ruim 20 christelijke organisaties wereldwijd werkzaam op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, noodhulp en diaconaat nauw aan het hart gaat. Het onderzoek bestudeert partnerschappen van de organisaties Cordaid, Kom over en Help, Leprazending, Mensen met een Missie, Prisma, Tearfund, Woord en Daad en ZOA in de landen Ethiopië, Burundi en Oekraïne. We interviewden de onderzoekers prof. dr. Sara Kinsbergen en Frederique Been MSc, over dit belangrijke onderzoek, hun aanpak en wat zij uiteindelijk met het onderzoek willen bereiken.

JULLIE DOEN ONDERZOEK NAAR DE ROL VAN IDENTITEIT IN HET AANGAAN VAN GELIJKWAARDIGE PARTNERSCHAPPEN. WAAROM VINDEN JULLIE DIT THEMA BELANGRIJK?

Goede vraag! In de afgelopen jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor het idee dat de macht binnen ontwikkelingssamenwerking moet verschuiven: van organisaties die gevestigd zijn in het Mondiale Noorden naar hun partners in het Mondiale Zuiden. Maar ondanks al die aandacht, zien we dat echte verandering langzaam gaat.

Tot nu toe wordt er vooral gekeken naar geldstromen als het gaat om meer gelijkwaardig samenwerken. Het uitgangspunt lijkt vaak “degene die betaalt, bepaalt”. Daarom richten veel initiatieven zich op het anders verdelen van financiële middelen. Dat is belangrijk, maar onze eerdere studie uit 2021-2022 liet zien dat geld alleen niet genoeg is om een tot echt meer gelijkwaardige partnerschappen te komen.

Wat we toen ontdekten is dat beelden die partners in samenwerkingsrelaties over en weer van elkaar hebben (vb. of ze elkaar als betrouwbaar zien of elkaars kennis waarderen) een grote rol speelt in hoe zo’n samenwerking er in de praktijk uit ziet, waar het eigenaarschap ligt.

Voortbouwend op de resultaten van dit onderzoek, gaan we in ons huidige onderzoek verder in op intermenselijke aspecten in samenwerkingen. We vetrekken vanuit het idee dat wanneer partners een gedeelte identiteit hebben, dit kan bijdragen aan vertrouwen, begrip en dus een meer gelijkwaardige samenwerking.

Concreet gaan we in dit onderzoek kijken naar de rol die religieuze identiteit speelt in samenwerkingsrelaties.

KUNNEN JULLIE BEKNOPT IETS VERTELLEN OVER DE AANPAK, PARTNERS EN FOCUSGEBIEDEN?

Zeker! We doen dit onderzoek samen met een aantal Nederlandse organisaties: Cordaid, Tearfund, Kom over en Help, Mensen met een Missie, Woord en Daad, Leprazending, ZOA en natuurlijk Prisma. Samen kijken we naar een aantal van hun partnerschappen in Burundi, Ethiopië en Oekraïne

Het onderzoeken van iets als religieuze identiteit binnen partnerschappen is best een uitdaging. Hoe definieer je zo'n identiteit eigenlijk? Daarom zijn begonnen met verdiepende gesprekken met alle deelnemende Nederlandse organisaties zelf. Zo proberen we te begrijpen welke waarden en overtuigingen belangrijk zijn binnen die organisaties, en hoe die terugkomen in de manier waarop ze werken en georganiseerd zijn.

De volgende stap in het onderzoek is een korte vragenlijst. Voor elke Nederlandse organisatie die meedoet, nemen we ook een aantal van hun partners mee in Burundi, Ethiopië en Oekraïne. We gaan hen onder meer vragen over hoe zij hun eigen identiteit omschrijven, hoe de samenwerking is ingericht en hoe die wordt ervaren.

Op basis van die input nodigen we een aantal respondenten uit voor een verdiepend interview, van zowel de Nederlandse- als partnerorganisaties. Zo willen we beter begrijpen hoe partners elkaar zien, hoe de samenwerking in de praktijk voelt, en welke rol (gedeelde) identiteit daarin een rol speelt. Dit doen we trouwens samen met onderzoekers in Burundi, Ethiopië en Oekraïne!

JULLIE BOUWEN VOORT OP EERDER ONDERZOEK NAAR PERCEPTIES. WELKE BEVINDINGEN NEMEN JULLIE MEE IN DIT ONDERZOEK?

Wat we meenemen uit het vorige onderzoek, is vooral: **perceptions matter!**

Ze hebben invloed op hoe partnerschappen in de praktijk vorm krijgen. In dat eerdere onderzoek hebben we gekeken naar hoe mensen binnen organisaties in Nederland en in het Mondiale Zuiden elkaar zien. Wat opviel is dat die beelden vaak beïnvloed worden door allerlei vormen van identiteit – zoals gender, sociale achtergrond of professionele status. En dat gaat verder dan alleen maar wat mensen vinden van elkaar; het beïnvloedt hoe er samengewerkt wordt, wie er invloed heeft, en hoe beslissingen tot stand komen.

We ontdekten bijvoorbeeld dat mensen binnen Nederlandse organisaties vaak een kritisch beeld hebben van hun partners in het Zuiden, vooral als het gaat om zaken als kennis, vaardigheden en betrouwbaarheid. Ze twijfelen soms of hun partners wel genoeg weten over ontwikkelingsvraagstukken, of ze bijvoorbeeld goed zijn in fondsenwerving, of dat ze betrouwbaar en proactief genoeg zijn in hun werk. Dat zijn best gevoelige onderwerpen.

Opvallend genoeg zagen we ook verschillen in hoe partners de ontwikkeling van hun samenwerking inschatten. Nederlandse organisaties waren vaak positief over de groeiende onafhankelijkheid van hun partners, terwijl die partners dat zelf lang niet altijd zo ervaren. Partners in het Zuiden bleken juist minder tevreden over de manier waarop de samenwerking wordt ingericht. Zij geven vaker aan dat ze weinig ruimte ervaren om echt mee te beslissen, bijvoorbeeld bij het schrijven van subsidieaanvragen of het kiezen van focus binnen programma's.

**HEBBEN JULLIE HET IDEE DAT ER
MOMENTEEL VOLDOENDE AANDACHT
IS VOOR DE ROL VAN IDENTITEIT IN
HET AANGAAN VAN GELIJKWAARDIGE
PARTNERSCHAPPEN?**

Nee, wij denken dat die aandacht er nog onvoldoende is. En dat heeft alles te maken met wat we eerder al benoemden. Wat we uit ons vorige onderzoek hebben geleerd is dat de manier waarop mensen elkaar zien en beoordelen, hun percepties, een grote invloed heeft op hoe partnerschappen werken. Toch wordt daar in de praktijk nog maar weinig bij stilgestaan.

De nadruk ligt nog steeds vooral op de financiële kant van samenwerking: “wie betaalt, bepaalt” en op *governance* structuren. Natuurlijk is geld belangrijk, maar als je écht gelijkwaardig wilt samenwerken, moet je ook kijken naar wat er tussen mensen gebeurt. Naar de onderliggende aannames, verwachtingen en beelden die we van elkaar hebben.

En dat is precies waar ons huidige onderzoek op aansluit. We willen nog een stap verder gaan, en kijken naar hoe identiteit die beelden beïnvloedt. Want als je elkaar ziet door de bril van je eigen achtergrond, waarden en overtuigingen, dan heeft dat onvermijdelijk effect op hoe je samenwerkt. En zolang we daar niet bewust bijilstaan, lopen we het risico dat we ongelijkwaardigheid in stand houden, ook al zijn de bedoelingen nog zo goed.

**WELKE ROL KUNNEN
IDENTITEITSGEBONDEN
ORGANISATIES SPELEN ALS HET GAAT
OVER THEMA'S ALS *SHIFTING /
SHARING THE POWER* EN HET
BEVORDEREN VAN GELIJKWAARDIGE
RELATIES?**

Goede vraag – en precies wat we met dit onderzoek willen uitzoeken! :)

**WANNEER WORDEN DE RESULTATEN
VERWACHT EN WAT HOPEN JULLIE
UITEINDELIJK MET DIT ONDERZOEK TE
BEREIKEN?**

We verwachten dat we het rapport rond december van dit jaar kunnen presenteren. Maar voor ons is dat slechts het begin. Het gaat niet alleen om het delen van bevindingen, maar om wat we ermee doen. We willen dat deze inzichten leiden tot reflectie binnen de sector: hoe gaan we om met identiteit en percepties in partnerschappen?

Het doel is om een dieper begrip te krijgen van wat gelijkwaardige samenwerking echt betekent. Wat zijn de katalysatoren voor gelijkwaardige partnerschappen, en wat zijn juist factoren die dit in de weg staan? We hopen dat dit onderzoek aanzet tot zelfreflectie en moedige gesprekken binnen partnerschappen, zodat we samen kunnen bouwen aan meer betekenisvolle en gelijkwaardige relaties in de sector.